

Provincie Overijssel

Luttenbergstraat 2
Postbus 10078
8000 GB Zwolle
Telefoon 038 499 88 99
Fax 038 425 48 88
overijssel.nl
postbus@overijssel.nl

KvK 51048329
IBAN NL45 RABO 0397 3411 21

Inlichtingen bij

telefoon [REDACTED]
[REDACTED]@overijssel.nl
Zaaknummer 5427647

Stichting Welbions
De heer [REDACTED]
Postbus 430
7550 AK HENGELO OV

Datum	Kenmerk	Bijlagen	Uw brief	Uw kenmerk
28.10.2019	2019/0322760	4	3 juli 2019	-

Onderwerp: Ontheffing Wet natuurbescherming

Geachte heer [REDACTED]

De heer [REDACTED] van het adviesbureau Centrum Plattelandsontwikkeling Oost heeft, namens uw organisatie, een aanvraag om een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming – onderdeel soorten¹ (verder Wnb - soorten) bij ons ingediend. Deze hebben wij op 3 en 8 juli 2019² ontvangen. De aanvraag is in verband met de renovatie van woningen in de wijk Tichelwerk te Hengelo (woonblokken aan de Isaac Sweersstraat, Cornelis Evertsenstraat, Witte de Withstraat en Jan van Galenstraat). In deze brief geven wij onze beslissing weer.

Besluit

Wij verlenen u een ontheffing³ van verbodsbepalingen voor soorten van de Vogelrichtlijn. In het bijzonder gaat het om het verbod om nesten van de gierzwaluw en nesten en rustplaatsen van de huismus opzettelijk te vernielen of te beschadigen of nesten daarvan weg te nemen⁴.

Deze ontheffing is in verband met de renovatie van woningen in de wijk Tichelwerk te Hengelo (woonblokken aan de Isaac Sweersstraat, Cornelis Evertsenstraat, Witte de Withstraat en Jan van Galenstraat).

U krijgt geen ontheffing van het verbod om de huismus opzettelijk te storen, waarbij er sprake is van een wezenlijke invloed op de staat van instandhouding⁵. De door u genomen maatregelen voorkomen dat een overtreding van dit verbod optreedt.

De motivering voor ons besluit is in bijlage 2 (overwegingen) weergegeven.

---

¹ In het kader van art. 3.3, eerste lid
² EDO-kenmerk 2019/0200181 en 2019/0204033
³ Op basis van art. 3.3, eerste lid
⁴ Art. 3.1, tweede lid
⁵ Art. 3.1, vierde lid i.s.m. het vijfde lid

De volgende stukken van de aanvraag maken onderdeel uit van de ontheffing, voor zover niet in strijd met de voorschriften:

- Natuurbank Overijssel, 2017. Activiteitenplan Ruimtelijke ingrepen gierzwaluw en huismus Tichelwerk Hengelo. 1760B, versie 1.0 (ons kenmerk 2019/0200181)

Deze ontheffing is geldig vanaf 1 november 2019 tot en met 1 oktober 2020.

Voorschriften

Aan ons besluit verbinden wij voorschriften. Deze zijn in bijlage 1 weergegeven.

Leges

U bent voor het in behandeling nemen van uw aanvraag leges verschuldigd⁶.

De verschuldigde leges zijn:

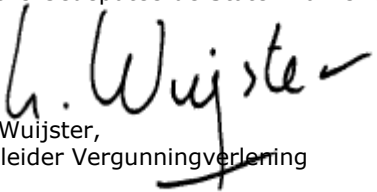
Artikel Code	Artikel omschrijving	Leges bedrag
7.6.2	Afhandelen en besluitvorming aanvraag van ontheffing als bedoeld 3.3, 3.8 en 3.10 Wnb, die al dan niet ziet op het realiseren van een infrastructureel werk, ruimtelijke inrichting of projectontwikkeling	2.948,00
Totaal leges		€ 2.948,00

Voor betaling van dit bedrag ontvangt u een factuur. Op deze factuur staat tevens vermeld hoe u eventueel bezwaar kunt aantekenen tegen de hoogte van het legesbedrag en de gehanteerde grondslagen.

Vragen

Heeft u vragen? Belt u dan met [REDACTED], te bereiken tijdens kantooruren op nummer [REDACTED]. Schrijft u ons een brief of e-mail? Behandel dan één onderwerp per brief of e-mail. Wilt u ook het zaaknummer Z-HZ_WNB-2019-003053 vermelden? Op die manier kunnen wij sneller op uw vraag of opmerking reageren.

Met vriendelijke groet,
namens Gedeputeerde Staten van Overijssel,

Lars Wuijster,
teamleider Vergunningverlening

Bijlagen:

Bijlage 1	Voorschriften
Bijlage 2	Overwegingen bij het besluit
Bijlage 3	Onderzoeksmomenten
Bijlage 4	Tijdelijke en permanente mitigatie huismus

Afschriften

Een afschrift van dit besluit is tevens verzonden aan:

- Burgemeester en wethouders van gemeente Hengelo
- Centrum Plattelandsontwikkeling Oost, de heer [REDACTED]

⁶ Belastingverordening Overijssel

Als u het niet eens bent met dit besluit kunt u bezwaar maken, als u belanghebbende bent.

Stuurt u dan een bezwaarschrift aan ons. Wij controleren dan of wij een juist besluit hebben genomen.

Uw bezwaarschrift is een brief die aan een aantal eisen moet voldoen.

De wet stelt eisen aan uw bezwaarschrift. Die eisen zijn:

1. U zegt met welk besluit u het niet eens bent. Dit doet u door in uw bezwaarschrift het kenmerk te vermelden dat op onze brief staat.
2. U zegt waarom u het niet eens bent met dit besluit.
3. U zet uw naam, adres, handtekening en de datum op uw bezwaarschrift.
4. U verstuurt het bezwaarschrift op tijd. Op onze brief staat een verzenddatum. U stuurt ons binnen zes weken na die datum uw bezwaarschrift.

Uw bezwaarschrift kunt u op 3 manieren aan ons versturen.

1. Met de post naar: Gedeputeerde Staten van Overijssel, Team Juridische zaken, Postbus 10078, 8000 GB Zwolle.
2. Via internet. U gebruikt daarvoor ons digitale bezwaarformulier. U vindt het formulier via <https://forms.overijssel.nl/bezwaar-klacht/bezwaar-beslissing/>.
3. Met een faxbericht. Het faxnummer van het team Juridische Zaken is: 038 – 425 48 02.

Wat als u niet kunt wachten tot er een nieuw besluit is genomen?

Ook als u bezwaar maakt treedt dit besluit gewoon in werking. Dat kan vervelende gevolgen voor u hebben. U kunt de rechtbank dan vragen een voorlopige beslissing te nemen, door een zogeheten 'voorlopige voorziening' aan te vragen. Dit is een aparte procedure die loopt naast de door u gestarte bezwaarprocedure. Voor de behandeling van uw verzoek om een voorlopige voorziening betaalt u een bedrag. De rechter kan beslissen dat wij dat bedrag aan u moeten vergoeden. Voor informatie over het indienen van een verzoek belt u met de Rechtbank Overijssel: 088 – 361 55 55.

BIJLAGE 1 - VOORSCHRIFTEN

Informatie die van belang is bij melden of contact met bevoegd gezag

Geeft u in de e-mail naar ons of in een telefoongesprek altijd aan dat het gaat om de Wet natuurbescherming – soortenbescherming, de naam van het project en ons kenmerk van dit besluit 2019/0322760. Daarmee is direct duidelijk voor welk deel van de organisatie de melding of uw verzoek tot contact bestemd is.

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemeen

1. Deze ontheffing is alleen geldig voor (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
2. Minimaal een week voor aanvang van de werkzaamheden dient u de datum van de start te melden met een e-mail naar meldpunt@overijssel.nl. Geeft u bij de melding aan:
  - de contactpersoon ter plaatse, inclusief een telefoonnummer;
  - de naam van de begeleidende ecologisch deskundige⁷, inclusief een telefoonnummer;
  - het adres waar de werkzaamheden worden uitgevoerd;
  - het kenmerk van deze beschikking 2019/0322760.
3. De ontheffinghouder neemt direct contact op met het Overijssel Loka, telefoonnummer 038 499 88 99 als bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen. Als het voorkomen van overtreding van verbodsbepalingen niet mogelijk is moet u de activiteiten direct staken. De effecten van de activiteiten voor de aangetroffen soort moet de ontheffinghouder in beeld brengen en doorgeven. Daarbij moeten ook de maatregelen worden meegenomen die nodig zijn om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen. Alleen na toestemming van de provincie mag het werk worden hervat.
4. Als de ontheffinghouder het voornemen heeft af te wijken van de uitvoeringsperiode, de voorgeschreven middelen of van de voorgenomen handelingen als weergegeven in de aanvraag, dan dient hij dit ter goedkeuring voor te leggen aan de provincie. Voor deze wijzigingen moeten opnieuw de effecten op de betrokken soorten beoordeeld worden. Alleen na toestemming van de provincie is de voorgenomen afwijking toegestaan. Neem hiervoor contact op met het bevoegd gezag via een e-mail naar meldpunt@overijssel.nl.

---

⁷ De provincie Overijssel verstaat onder een ecologisch deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soort specifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie en/of
- op HBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soorten herkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten en/of
- als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of bescherming.

Soortspecifiek

Gierzwaluw

5. U dient bij de planning van de werkzaamheden (renovatie en verwijderen tijdelijke kasten) rekening te houden met de kwetsbare broedperiode van de gierzwaluw. De voorplantingsperiode van de gierzwaluw loopt van half april tot en met half augustus. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een ecologisch deskundige op het gebied van de gierzwaluw en dient te worden aangetekend in het logboek.
6. Voor de gierzwaluw moeten direct na afronding van de werkzaamheden aan het woonblok waarin de huidige nesten aanwezig zijn tenminste 5 permanente verblijfplaatsen aanwezig zijn. U plaatst hiervoor 5 opbouwkasten (Waveka 17B of vergelijkbaar) aan de kopgevel van Isaac Sweerstraat 13.

Huismus

7. U dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare perioden van de huismus. De voortplantingsperiode van de huismus loopt van maart tot en met augustus. Aaneengesloten vorstperioden van minimaal drie dagen (met overdag temperaturen lager dan 0 graden Celsius) in de periode december tot en met februari vormen ook kwetsbare perioden. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kunnen deze perioden langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een ecologisch deskundige op het gebied van de huismus en dient te worden aangetekend in het logboek.
8. Onder de dakranden zijn 2018 28 tijdelijke kasten voor de huismus opgehangen zoals weergegeven in bijlage 4. De tijdelijke kasten dienen tenminste te blijven hangen tot nadat de permanente vervangende verblijfplaatsen zijn gerealiseerd. Het verwijderen van de tijdelijke huismussenkasten mag alleen buiten de kwetsbare periode van de huismus plaatsvinden.
9. Als werkzaamheden doorlopen of aanvangen in het broedseizoen, dienen de woningen met verblijfplaatsen voor aanvang van het broedseizoen ongeschikt gemaakt te worden. Ten minste drie tot vijf dagen voorafgaand aan de werkzaamheden moeten de nesten en rustplaatsen van de huismus ongeschikt gemaakt worden. Het ongeschikt maken mag niet tijdens de kwetsbare perioden uitgevoerd worden.
10. Het ongeschikt maken van de nesten en rustplaatsen van de huismus moet plaatsvinden door de toegangswegen af te dichten met vogelschroot. Bij het afdichten van de toegangswegen moet er zorg voor worden gedragen dat alle toegangen worden afgedicht en er geen huismus wordt ingesloten. Indien noodzakelijk moeten aanvullend worden afgedicht met fijn gaas of een andere geschikte methode. De werkzaamheden worden tezamen met de ecologisch deskundige beslist, uitgevoerd en gecontroleerd op hun effectiviteit.
11. Voor de huismus moeten na afronding van de werkzaamheden tenminste 28 permanente verblijfplaatsen aanwezig zijn. U maakt deze permanente verblijfplaatsen door vogelvides te plaatsen. Uitgaande van 2 verblijfplaatsen per meter moet u tenminste 14 meter aan vogelvides plaatsen, zoals weergegeven in bijlage 4.

Overige zaken

12. U moet een ecologisch logboek (laten) bijhouden, bijvoorbeeld door de ecologisch deskundige. Uit dit logboek moet aantoonbaar blijken hoe en waarom uitvoering is gegeven aan de bovengenoemde voorschriften. Het gaat dan onder andere om het bijhouden van data van uitvoeren in relatie tot weersomstandigheden, rapportage controles en afweging voor locaties van de tijdelijke verblijfplaatsen, permanente verblijfplaatsen, wijze van ongeschikt maken en oplossingen bij onverwachte soorten of situatie. Het ecologisch logboek dient aanwezig te zijn op de werklocatie.

BIJLAGE 2 - Overwegingen bij het besluit

Het besluit bestaat uit de ontheffing en voorschriften. In deze bijlage zijn de overwegingen bij het besluit opgenomen. Het besluiten de overwegingen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. De overwegingen zijn als volgt opgebouwd:

A	WEERGAVE VAN DE FEITEN	8
A1	Aanvraag ontheffing beschermde soorten	8
A1.1	Omschrijving van het project / activiteiten	8
A1.2	Doelstelling van het project	8
A1.3	Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd	9
A1.4	Periode	9
A1.5	Onderliggende documenten	9
A1.6	Aanvullende gegevens	9
A2	Bevoegdheid	9
A2.1	Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd	9
A3	Procedure	9
A3.1	Overeenstemming andere provincie	10
A3.2	Adviesverzoek aan gemeente	10
A4	Toetsingskader soorten	10
A4.1	Wettelijke regels	10
A4.2	Provinciaal beleid	10
A4.2.1	Omgevingsverordening, hoofdstuk 7 Natuur	10
A4.2.2	Beleidsregel Natuur Overijssel 2017	11
A4.2.3	Jaarrond beschermde vogelnesten	11
B	TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN	12
B1	Inhoudelijke beoordeling	12
B1.1	Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek	12
B1.1.1	Beschrijving onderzoeksmethoden en resultaat	12
B1.1.2	Beoordeling uitgevoerd onderzoek	13
B1.2	Invloed van het project op betrokken soorten	14
B1.2.1	Effectbeoordeling in de aanvraag	14
B1.2.2	Toetsing van de effectbeoordeling	14
B1.3	Alternatieven voor realisatie van het project	16
B1.3.1	Alternatievenafweging in de aanvraag	16
B1.3.2	Toetsing van de alternatievenafweging	16
B1.4	Wettelijk belang van het project	16
B1.4.1	Motivatatie wettelijk belang in de aanvraag	16
B1.4.2	Toetsing aan wettelijk belang	16
B1.5	Beoordeling staat van instandhouding	17
B1.6	Toetsing aan overige vereisten	17

B1.7	Eindconclusie toetsing	17
B1.8	Zorgplicht blijft altijd gelden.....	17
C	Slotconclusie	17

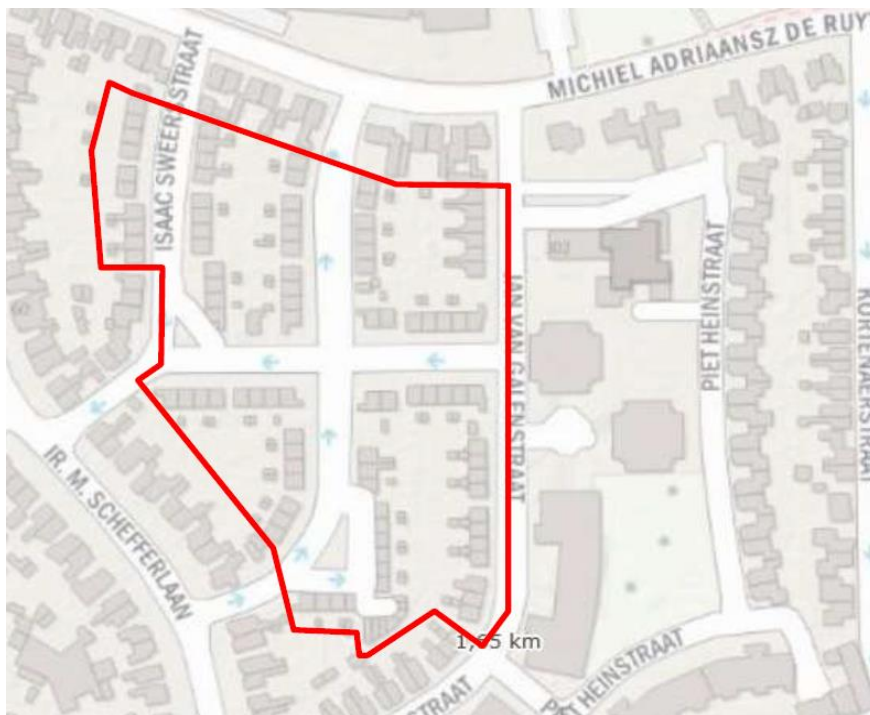
A WEERGAVE VAN DE FEITEN

A1 Aanvraag ontheffing beschermde soorten

A1.1 Omschrijving van het project / activiteiten

Er zijn concrete plannen voor renovatie van woningen in woonwijk Tichelwerk te Hengelo. Deze woningen zijn eigendom van Woningcorporatie Welbions.

Het plangebied vormt een deel van de wijk Tichelwerk en bestaat uit woonblokken aan de Isaac Sweersstraat, Cornelis Evertsenstraat, Witte de Withstraat en Jan van Galenstraat. Op onderstaande afbeeldingen wordt de globale ligging van het plangebied weergegeven.

Figuur 1. Locatie plangebied te renoveren woningen.

De woningen zijn gebouwd van bakstenen en zijn gedekt met gebakken dakpannen. Het betreft allemaal grondgebonden woningen die in woonblokken zijn gebouwd. De woningen beschikken over een holle spouw en een beschoten kap. De woningen zijn niet standaard voorzien van open stootvoegen. De staat van onderhoud van de woningen is goed; alle woningen zijn wind- en waterdicht.

Het voornemen is de woningen intern en extern te renoveren. Zo worden onder andere kozijnen vervangen, wordt de spouw opgevuld met isolatiemateriaal en wordt het dak vervangen. In het verleden is van verschillende woningen, de spouw na-geïsoleerd. Tot de werkzaamheden aan het dak behoren onder andere het verwijderen van de huidige dakpannen en dakgoten en het plaatsen van geïsoleerde dakplaten. Ook worden de woningen intern gerenoveerd.

A1.2 Doelstelling van het project

Verbeteren binnenmilieu van de woningen; verminderen vochtoverlast en betere isolatie van de woningen. Tevens wordt de aanwezige asbest van de daken verwijderd.

A1.3 Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd

U vraagt ontheffing aan voor gierzwaluw en huismus van het verbod om rustplaatsen opzettelijk te vernielen of te beschadigen of nesten weg te nemen⁸ en om deze vogels opzettelijk te storen⁹. In de tekst van het activiteitenplan is ook aangegeven dat ontheffing wordt aangevraagd voor het opzettelijk doden, maar in de aanvulling is dit ingetrokken.

A1.4 Periode

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode van 1 november 2019 tot en met 1 oktober 2020.

A1.5 Onderliggende documenten

Voor de beoordeling van de aanvraag zijn de volgende documenten toegezonden:

- Natuurbank Overijssel, 2017. Activiteitenplan Ruimtelijke ingrepen gierzwaluw en huismus Tichelwerk Hengelo. 1760B, versie 1.0
- Natuurbank Overijssel, 2017. Natuurwaardenonderzoek Tichelwerk Hengelo. 1760, versie 1.0.
- Ondertekende en gedateerde machtiging.
- Natuurbank Overijssel, 11 september 2019. Reactienota op gestelde vragen (aanvullende informatie).
- Overzicht al geïsoleerde woningen
- Kaart met woningen waar spouw al is geïsoleerd
- RPS, 2013. Asbestinventarisatie complex 011-01. Isaac Sweersstraat 21, 22 en 31, Witte de Withstraat 4, 8, 14, 15, 16, 19, en 30
- RPS, 2013. Asbestinventarisatie complex 011-02. Garages Tichelwerk, Cornelis Evertsenstraat 4-G en 5-G
- RPS, 2013. Asbestinventarisatie Complex 011-03, Witte de Withstraat 5
- Vochtmelding opname

A1.6 Aanvullende gegevens

Op 14 augustus 2019 zijn aanvullende gegevens gevraagd. Deze gegevens zijn op 11 september 2019¹⁰ ontvangen.

A2 Bevoegdheid

A2.1 Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op het grondgebied van Overijssel. De activiteiten vallen niet onder de uitzonderingen van de bevoegdheid, zoals weergegeven in het Besluit natuurbescherming¹¹. In dat geval zijn Gedeputeerde Staten van provincie Overijssel bevoegd tot het nemen van besluiten op basis van de Wnb (art. 1.3, eerste lid).

Als de activiteiten ook gevolgen heeft voor populaties van soorten op het grondgebied van de aangrenzende provincie (Wnb, art. 1.3, derde lid) stemmen wij ons besluit af met gedeputeerde staten van die provincie.

A3 Procedure

De procedure voor het verlenen van de ontheffing is uitgevoerd in overeenstemming met hoofdstuk 5 van de Wnb. Daarbij zijn de relevante artikelen van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

---

⁸ Art. 3.1, tweede lid

⁹ Art. 3.1, vierde lid

¹⁰ Ons kenmerk 2019/0278520

¹¹ Besluit natuurbescherming, art. 1.3, eerste lid

A3.1 Overeenstemming andere provincie

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op ons grondgebied. De effecten van het project op beschermde soorten zijn beperkt tot ons grondgebied. Overeenstemming met een andere provincie is niet nodig.

A3.2 Adviesverzoek aan gemeente

Wij hebben de aanvraag naar het college van burgemeester en wethouders van gemeente Hengelo gestuurd met het verzoek om advies. De gemeente is vier weken de gelegenheid geboden om te reageren.

Zij heeft van deze mogelijkheid geen gebruik gemaakt.

A4 Toetsingskader soorten

Een ontheffing kan worden verleend als aan verschillende kaders is voldaan. In deze paragraaf beschrijven we kort aan welke kaders wordt getoetst.

A4.1 Wettelijke regels

Een verzoek tot ontheffing wordt beoordeeld op basis van de regels, zoals deze zijn opgenomen in hoofdstuk 3, paragraaf 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming. Bij ons oordeel houden we tevens rekening met het derde lid van artikel 1.10 Wnb.

Ook het Besluit natuurbescherming¹² en (soms) de Regeling natuurbescherming¹³ zijn voor de toetsing relevant.

A4.2 Provinciaal beleid

Naast de wettelijke regels hebben wij beleid opgesteld in onze Omgevingsvisie. De regels, die daaruit voortkomen, zijn vastgelegd in onze Omgevingsverordening Overijssel 2017 (hoofdstuk 7).

A4.2.1 Omgevingsverordening, hoofdstuk 7 Natuur

Met de Omgevingsverordening Overijssel 2017 (hierna: Omgevingsverordening) hebben wij een nadere invulling gegeven aan enkele wettelijke regels. In deze verordening zijn een aantal nationaal beschermd diersoorten vrijgesteld van de verbodsbepalingen. Het gaat om soorten die algemeen voorkomen. De betreffende soorten zijn opgenomen in bijlage 9a bij artikel 7.4.1 van de Omgevingsverordening. De populaties van deze soorten verkeren in een gunstige staat van instandhouding. Deze vrijstellingen zijn aanvullend aan de vrijstellingen via de gedragscodes.

Voor de soorten in de eerder genoemde bijlage geldt een vrijstelling voor het opzettelijk doden of vangen. Dit geldt alleen als dit nodig is in het belang, zoals dit is weergegeven per soort in bijlage 9a bij artikel 7.4.1 van de Omgevingsverordening. Voor deze soorten is het ook toegestaan om de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of te vernielen, als aan onderstaande voorwaarden zijn voldaan.

Voorwaarden

- De vrijstelling voor de handeling is niet geregeld in een door de minister goedgekeurde gedragscode.
- Er zijn geen andere bevredigende oplossingen om de doelstellingen van de handelingen te bereiken.
- De algemene zorgplicht is in acht genomen. Dat wil zeggen dat het opzettelijk vangen en doden van dieren zoveel mogelijk is voorkomen.

---

¹² Art. 3.9 Besluit natuurbescherming

¹³ Art. 3.22 Regeling natuurbescherming i.s.m. art. 3.25 Besluit natuurbescherming

A4.2.2 Beleidsregel Natuur Overijssel 2017

In onze beleidsregel¹⁴ is vastgesteld dat wij kennisdocumenten soorten¹⁵ (voorheen de soortenstandaarden) betrekken bij de afweging tot het verlenen van een ontheffing op basis van de artikelen 3.3, 3.8 en 3.10 van de Wnb.

A4.2.3 Jaarrond beschermde vogelnesten

Onder invloed van jurisprudentie heeft de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) in 2009 lijsten opgesteld van de vogelsoorten, waarvan het nest jaarrond beschermd moet worden. Wij hebben deze lijsten van jaarrond beschermde nesten van vogels in 2017 beleidsarm overgenomen.

Inmiddels is gebleken dat deze landelijke lijsten niet volledig op onze provincie zijn toegespitst. Daarom hebben wij deze lijsten aangepast. Deze nieuwe lijsten zijn tot stand gekomen aan de hand van de meest recente trends en aantallen van broedvogels in Nederland en in Overijssel. Vervolgens is beoordeeld of de soorten in de juiste categorie waren ingedeeld om de soort aan te merken als soort met vast nest respectievelijk soort met jaarrond beschermd functioneel leefgebied.

Wij hebben 2 lijsten vastgesteld, namelijk:

1. Lijst Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten Overijssel.
2. Lijst vogelsoorten met jaarrond beschermd functioneel leefgebied Overijssel.

De nesten c.q. het ecologisch functionele leefgebied van de soorten op de lijsten zijn beschermd.

Bescherming nesten algemeen

Het nest van een vogel is de plaats of ruimte die een vogel gebruikt voor het leggen en het uitbroeden van de eieren en voor het grootbrengen van de jongen. Indien de soort nest-indicerend gedrag vertoont, zoals het baltsgedrag en het aanslepen van nestmateriaal tot het moment dat de jongen zelfstandig zijn, is het niet toegestaan het nest te verwijderen of de broedlocatie ongeschikt te maken. Het nest-indicerend gedrag is al onderdeel van het broeden.

Als het gaat om vogelsoorten, waarbij de jongen direct het nest verlaten (nestvlinders), is ook de ruime omgeving van het nest belangrijk. In de context van de Wnb valt onder nest zowel de inhoud als de ecologisch functionele omgeving onder het begrip nest. De omvang van de ecologisch functionele omgeving verschilt per vogelsoort. Het betreft de omgeving die nodig is om het broedsucces van de betreffende vogelsoort te garanderen. Onder de verbodsbepaling vallen alle activiteiten die het broedsucces negatief beïnvloeden of teniet doen. Ook situaties, die het nest op zich niet fysiek aantasten, kunnen onder de verbodsbepalingen vallen. Als er bijvoorbeeld sprake is van aantasting van de ecologisch functionele omgeving, waardoor de broedvogel zijn nestplek permanent verlaat.

De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat een nieuw nest te maken. Die vogels gebruiken hun nest niet als een vaste rust of verblijfplaats. De meeste nesten voor eenmalig gebruik genieten buiten het broedseizoen¹⁶ niet de bescherming van artikel 3.1 van de Wnb.

Jaarrond beschermd nest of leefgebied

Nesten – en/of – het ecologisch functioneel leefgebied van de gierwaluw en huismus zijn jaarrond beschermd. Voor deze soort geldt dat de specifieke voorwaarden voor het broeden en grootbrengen van de jongen niet overal aanwezig zijn. De broedplekken met het ecologisch functionele leefgebied van deze soorten genieten daarom ook buiten het broedseizoen bescherming. Op basis daarvan is bij het verwijderen van (oude) nesten van deze soort altijd een ontheffing nodig. Zonder ontheffing is er sprake van een overtreding van de verbodsbepalingen.

---

¹⁴ Art. 4.2.1 Beleidsregel Natuur Overijssel 2017

¹⁵ Te raadplegen via: <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/>.

¹⁶ Het broedseizoen start met nest-indicerend gedrag en eindigt als de jongen geen ouderzorg meer nodig hebben. De duur en periode van het broedseizoen verschilt per soort.

B TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN

B1 Inhoudelijke beoordeling

Onze Omgevingsverordening geeft voor uw handeling en betrokken soorten geen vrijstelling. We betrekken wel het kennisdocument soorten¹⁷ (voorheen de soortenstandaard) van de gierzwaluw en de huismus bij onze toetsing.

B1.1 Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek

B1.1.1 Beschrijving onderzoeksmethoden en resultaat

De aanwezige natuurwaarden zijn in beeld gebracht op basis van gericht onderzoek naar gierzwaluw, huismus en vleermuizen. In bijlage 3 zijn de onderzoeksmomenten weergegeven. De onderzoeken zijn gebaseerd op de kennisdocumenten en het vleermuisprotocol.

Gierzwaluw

Het plangebied is auditief en visueel onderzocht op de aanwezigheid van bezette nesten van de gierzwaluw. Er is geluisterd naar roepende gierzwaluwen (volwassen dieren en jongen) vanuit de nestplaats en er is gekeken naar in- en uitvliegende volwassen dieren uit de nestplaats. De bezoeken zijn specifiek uitgevoerd voor het waarnemen van binnenvliegende gierzwaluwen in de avondschemering.

Voor het bepalen van de functie van de bebouwing voor de gierzwaluw zijn tien bezoeken in de avond uitgevoerd. Alle bezoeken zijn met twee onderzoekers uitgevoerd die onafhankelijk van elkaar werkten. De bezoeken worden verspreid over het plangebied in tijd en in ruimte. Uitgangspunt is een zo breed mogelijke spreiding in tijd tussen hetzelfde object. De aanwezigheid wordt gespreid op basis van zichtbaarheid van kopgevels van woningen in de wijk. Dit zijn de 'hotspots' in dergelijke wijken. Door als onderzoeker strategisch te gaan staan, zijn doorgaans 2-3, soms 4 kopgevels te bekijken.

In het onderzoeksgebied is 1 nestplaats vastgesteld. Deze is vastgesteld onder dakpannen van een woning aan de Isaac Sweerstraat 13 (kopgevel).

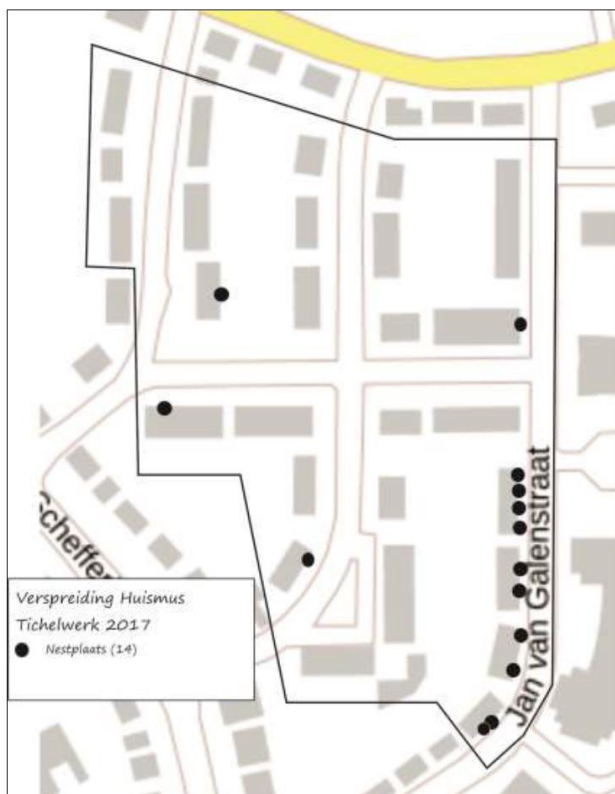
Huisumus

Het plangebied is auditief en visueel onderzocht op de aanwezigheid van territoriumindicerende huismussen. Er is geluisterd naar tjilpende mannetjes nabij de nestruimte, voedselvluchten van adulte vogels naar het nest en naar zichtbaar nestmateriaal, zoals uitstekende strootjes of veertjes uit de nestholte. Voor het bepalen van de functie van de bebouwing voor de huismus zijn twee bezoeken in de ochtend uitgevoerd. Ook tijdens alle andere bezoeken aan het plangebied, is gekeken naar huismussen.

Er zijn 14 nestplaatsen van de huismus in het plangebied vastgesteld. Deze mussen bezetten een nestplaats onder de onderste rij dakpannen van een woning. In onderstaande figuur worden de nestplaatsen weergegeven. De meeste nesten zijn aangetroffen aan woningen aan de Jan van Galenstraat.

---

¹⁷ Te raadplegen via: <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/>.

Verspreiding van de territoria van de huismus in het onderzoeksgebied.

Vleermuizen

Het onderzoek is uitgevoerd door te posten en rond te lopen met een batdetector in de wijk. De bezoeken tijdens de kraamperiode en paarperiode zijn te voet uitgevoerd. Tijdens het onderzoek naar middernachtzwermen is gebruik gemaakt van een fiets. Ook is een warmtebeeldcamera ingezet. In totaal zijn 14 bezoeken uitgevoerd. Er zijn geen verblijfplaatsen aangetroffen. Een mogelijke verklaring is de bouwwijze, gekoppeld aan het al deels geïsoleerd zijn van de spouw en de afwezigheid van open stootvoegen.

B1.1.2 Beoordeling uitgevoerd onderzoek

Volgens de aanvrager is het onderzoek uitgevoerd volgens de kennisdocumenten en het vleermuisprotocol 2017.

Uit de beschrijving van het onderzoek blijkt dat het onderzoek naar de huismus geheel volgens het kennisdocument is uitgevoerd. Daarbij is gekeken naar de periode, tijdstip, aantal personen, het aantal bezoeken, tussenruimte en de weersomstandigheden. Voor het gierzwaluwonderzoek zijn ten opzichte van de standaard in het kennisdocument aanzienlijk meer veldbezoeken gebracht, maar was de tussenruimte tussen de bezoeken minder dan 10 dagen. Daar komt bij dat ook tijdens alle vleermuisbezoeken visueel en auditief is gelet op de aanwezigheid van bezette nesten (roepende adulten of jongen), in- en uitvliegende dieren. Er is dus feitelijk op veel meer momenten gekeken naar de gierzwaluw. Ook bij het vleermuisonderzoek was de tussenruimte in sommige gevallen minder dan 10 dagen, maar doordat aanzienlijk meer veldbezoeken zijn uitgevoerd, is er voldoende dekking.

De onderzoeken zijn voldoende om de aan- of afwezigheid van verblijfplaatsen te kunnen bepalen.

B1.2 Invloed van het project op betrokken soorten

B1.2.1 Effectbeoordeling in de aanvraag

Gierzwaluw

Als gevolg van de voorgenomen activiteiten wordt 1 nestplaats van de gierzwaluw aangetast. Om te voorkomen dat bezette nesten beschadigd/vernield worden, worden de werkzaamheden aan het pand met de nestplaats van gierzwaluw uitgevoerd buiten de voortplantingsperiode.

De tijdelijke mitigatie bestaat uit het aanbieden van 5 (tijdelijke) nestkasten die zijn geplaatst onder de dakrand aan de lange zijde van de woning waar de nestplaats is aangetroffen.

De permanente mitigatie bestaat uit het aanbieden van 5 permanente nestplaatsen in de vorm van opbouwkasten (Waveka 17B of vergelijkbaar). De permanente kasten worden geplaatst op de zijgevel /kopgevel.

Huismus

Als gevolg van de voorgenomen activiteiten worden 14 aangetroffen nestplaatsen van de huismus aangetast.

De woningen met nestplaatsen die in de periode 1 maart – 1 september onder handen genomen worden, worden voorafgaand ongeschikt gemaakt. Dit is voorzien voor week 9 (24-28 februari 2020). Het ongeschikt maken wordt gedaan door vogelschroot onder de onderste rij dakpannen te plaatsen waardoor de vogels niet onder de pannen kunnen komen. Met uitzondering van de onderste rij dakpannen, zijn er geen andere nestplaatsen in het dakvlak aangetroffen. Voor werkzaamheden in andere perioden worden geen verblijfplaatsen voorafgaand ongeschikt gemaakt. Huismussen vliegen weg indien de pannen van de rustplaatsen verwijderd worden. Het is aannemelijk dat mussen zelfs de rustplaats verlaten hebben, alvorens de dakpan boven de rustplaats opgetild wordt. Er wordt hoofdzakelijk gewerkt in de periode van de dag dat huismussen niet de rustplaats bezetten.

De tijdelijke nestplaatsen bestaan uit nestkasten (triplo mussenkasten) die in de directe omgeving van de vastgestelde nestplaatsen geplaatst worden. Omdat er bloksgewijs wordt gewerkt, is altijd een deel van de kasten beschikbaar tijdens de gehele voortplantingsperiode. In totaal worden 28 vervangende (tijdelijke) verblijfplaatsen voor de huismus aangebracht.

In het dakvlak van de gebouwen waar de nest- en verblijfplaatsen van de huismus verloren gaan, worden 2 nieuwe nestplaatsen per aangetaste nestplaats gecompenseerd in de vorm van vogelvide. In totaal worden 28 nieuwe duurzame nest- en verblijfplaatsen aangebracht (14 m vogelvide).

Vleermuizen

Er zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld.

B1.2.2 Toetsing van de effectbeoordeling

Gierzwaluw

Door het renovatieproject wordt 1 verblijfplaats van de gierzwaluw vernietigd die zich bevindt onder het dak. Als mitigatie worden 5 duurzame opbouwkasten aangeboden. Daarnaast worden tijdelijke kasten aangeboden. Dit is op zich niet noodzakelijk als geheel wordt gewerkt buiten de aanwezigheid van de gierzwaluw in Nederland, zoals het voornemen is.

Deze verhouding (5 vervangende verblijfplaatsen per verloren verblijfplaats) is in overeenstemming met het kennisdocument (tenminste 5 per verdwenen verblijfplaats). De gebruikte nestkasten zijn geschikt, op geschikte plaatsen aangebracht en zullen op tijd worden geplaatst om het broedseizoen in 2020 te kunnen opvangen.

Doordat direct permanente verblijfplaatsen worden gerealiseerd (en deze voor half april 2020 klaar zijn), is er tijdens en na de werkzaamheden voldoende nestgelegenheid. Hierdoor komt de functionaliteit van het plangebied voor de gierzwaluw niet in gevaar. Er worden voldoende maatregelen genomen om een negatief effect op de gunstige staat van instandhouding te voorkomen.

De voorgestelde maatregelen in planning, tijdelijke en permanente verblijfplaatsen zijn noodzakelijk om een effect op de gunstige staat van instandhouding te voorkomen. Daarom leggen wij deze maatregelen vast in de voorschriften, onder soortspecifiek, de gierzwaluw.

Huismus

Door het renovatieproject worden 14 verblijfplaatsen van de huismus vernietigd die zich bevinden onder de dakrand.

Voor woningen met verblijfplaatsen waaraan in het broedseizoen (maart-augustus) wordt gewerkt, worden de verblijfplaatsen voorafgaand ongeschikt gemaakt. U doet dit met behulp van vogelschroot. Dit is in beginsel mogelijk, maar daarbij moet wel zorgvuldig gecontroleerd worden dat geen openingen overblijven. Deze kunnen eventueel worden afgesloten met aanvullende maatregelen zoals fijnmazig gaas.

Het ongeschikt maken is alleen toegestaan buiten kwetsbare perioden. Naast de voortplantingsperiode vormen aaneengesloten vorstperioden van minimaal drie dagen (met overdag temperaturen lager dan 0 graden Celsius) in de periode december tot en met februari ook kwetsbare perioden. U bent voornemens om in een specifieke week binnen deze periode (week 9 2020) de verblijfplaatsen ongeschikt te maken, wij wijzen u erop dat – indien een vorstperiode optreedt – de planning hier mogelijk op moet worden aangepast.

Als mitigatie voor de 14 aanwezige nestplaatsen worden 28 tijdelijke voorzieningen aangebracht. Daarnaast worden als permanente maatregel 14 meter vogelvide aangebracht, dit biedt plaats aan 28 paartjes.

Deze verhouding (2 vervangende verblijfplaatsen per verloren verblijfplaats) is in overeenstemming met het kennisdocument (tenminste 2 per verdwenen verblijfplaats). De gebruikte nestkasten zijn geschikt, op geschikte plaatsen aangebracht en op tijd om het broedseizoen in 2020 te kunnen opvangen. Het gebruik van vogelvides is beoordeeld als geschikte maatregel in het kennisdocument.

Doordat tijdelijke en permanente verblijfplaatsen worden gerealiseerd, is er tijdens en na de werkzaamheden voldoende nestgelegenheid. Hierdoor komt de functionaliteit van het plangebied voor de huismus niet in gevaar. Er worden voldoende maatregelen genomen om een negatief effect op de gunstige staat van instandhouding te voorkomen.

De voorgestelde maatregelen in planning, tijdelijke en permanente verblijfplaatsen zijn noodzakelijk om een effect op de gunstige staat van instandhouding te voorkomen. Daarom leggen wij deze maatregelen vast in de voorschriften, onder soortspecifiek, de huismus.

Vleermuizen

Er zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig.

Conclusie toetsing

Door de werkzaamheden kunnen verblijfplaatsen van de gierzwaluw en de huismus verloren gaan. Hiervoor is ontheffing nodig. Er worden voldoende maatregelen genomen. Er is terecht geen ontheffing voor vleermuizen aangevraagd, omdat er geen sprake is van overtreding van een verbodsbepaling.

U vraagt tevens ontheffing aan voor het opzettelijk verstoren van de huismus. Wij verlenen u geen ontheffing van deze verboden, omdat de door u genomen of te nemen maatregelen voorkomen dat er een overtreding van deze verboden optreedt.

In de volgende paragrafen toetsen wij of de ontheffing op basis van de wet verleend kan worden.

B1.3 Alternatieven voor realisatie van het project

B1.3.1 Alternatievenafweging in de aanvraag

De voorgenomen activiteiten hebben betrekking op sloop en renovatie van bestaande woningen. Een alternatieve locatie is niet aan de orde.

Om asbest op een veilige en adequate wijze uit het dakbeschot te kunnen verwijderen, dienen de dakpannen verwijderd te worden. Om de woningen te isoleren, naar de vereiste mate van isolatie, is het plaatsen van dakplaten op de bestaande gording noodzakelijk. Met het van binnenuit isoleren van de daken, wordt niet de wenselijke isolatienorm gehaald.

Huismussen benutten de nestplaats het gehele jaar als slaapplek. Er is geen alternatieve planning in tijd mogelijk, waardoor nest- / of rustplaats van de huismus niet negatief beïnvloed wordt. De nestplaats van de gierzwaluw wordt niet negatief beïnvloed tijdens de voortplantingsperiode, hiervoor is de meest gunstige tijd gekozen.

B1.3.2 Toetsing van de alternatievenafweging

Het project is locatiespecifiek. De woningen hebben onderhoud nodig en isolatie is noodzakelijk om te kunnen voldoen aan duurzaamheidseisen. Voor de uitvoering van de isolatie zijn geen reële alternatieven. Bij de uitvoering van de werkzaamheden en de planning wordt rekening gehouden met beschermde soorten. Omdat de werkzaamheden niet op een andere locatie of andere wijze uitgevoerd kunnen worden is voldoende aangetoond dat geen andere bevredigende oplossing voorhanden is.

B1.4 Wettelijk belang van het project

B1.4.1 Motivatie wettelijk belang in de aanvraag

De voorgenomen activiteiten zijn volgens de aanvraag nodig in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid.

Mensen kunnen gezondheidsklachten ondervinden door vocht in de woonomgeving. Het is niet duidelijk welke specifieke factoren in een vochtig gebouw hiervoor verantwoordelijk zijn. Waarschijnlijk spelen huisstofmijten en schimmels een belangrijke rol. Ook kan vocht ervoor zorgen dat chemische stoffen zoals formaldehyde uit bouwmaterialen vrijkomen. Daarnaast kan ook een te droog gebouw tot gezondheidsklachten leiden. In onderzoek is een consistente associatie gevonden tussen vocht in de bebouwing en het voorkomen van luchtwegsymptomen zoals hoesten en piepen. Het is waarschijnlijk dat schimmels een rol spelen in de relatie tussen vochtige gebouwen en gezondheidseffecten, maar een kwantitatieve onderbouwing hiervan (nog) ontbreekt (bron: www.rivm.nl).

Vocht bevordert de ontwikkeling van schimmels; bacteriën en huismijt, die een bedreiging vormen voor de gezondheid van de bewoners. Wetenschappelijke studies bij adolescenten die ademhalingsstoornissen hebben, tonen aan dat 83% van de gevallen van astma, astmatische bronchitis en chronische bronchitis en 87% van de gevallen van chronische neusverkoudheid voorkomen bij adolescenten die in vochtige huizen wonen. 20 à 30% van de bevolking lijdt aan ademhalingsallergieën (bron: www.perfectkeur.nl).

De in het dakvlak van de woningen aanwezige asbest wordt verwijderd. Dit voorkomt dat asbest vrij komt tijdens brand in het dakvlak van deze woningen. Om de asbest in het dakvlak te kunnen verwijderen, dient het volledige dak vervangen te worden.

B1.4.2 Toetsing aan wettelijk belang

Wij zijn van oordeel dat de wettelijke belangen voldoende zijn aangetoond. Renovatie en isolatie van woningbouw biedt een belangrijke verbetering van het binnenklimaat waardoor gezondheidsklachten minder kans krijgen. Ook de verwijdering van asbest draagt bij aan de volksgezondheid.

B1.5 Beoordeling staat van instandhouding

Gierzwaluw

De gierzwaluw is talrijk in Nederland en is wijd verspreid. De soort komt relatief algemeen voor in dorpen en steden is de huidige situatie voor de populatie is daarmee beoordeeld als gunstig. De beïnvloeding van één nestplaats in het plangebied wordt gemitigeerd door meerdere alternatieve nestplaatsen aan te bieden. Hierdoor blijft de functionele omgeving in stand en is er geen meetbaar effect op de lokale populatie en dus niet op de staat van instandhouding van de soort.

Huismus

De huismus is zeer talrijk in Nederland en is wijd verspreid. De trend voor het aantal broedende paren is sinds de jaren tachtig drastisch gedaald, vanaf circa 2000 zien we stabilisering van het aantal broedparen en een lichte toename richting 2020. De afname heeft vermoedelijk te maken met de beschikbaarheid van nestplaatsen in gebouwen die door modernisering steeds mus-onvriendelijker werden. De beïnvloeding van 14 nestplaatsen in het plangebied wordt gemitigeerd door meerdere alternatieve nestplaatsen aan te bieden (tijdelijke en permanente). Hierdoor blijft de functionele omgeving in stand en is er geen meetbaar effect op de lokale populatie en dus niet op de staat van instandhouding van de soort.

B1.6 Toetsing aan overige vereisten

Op basis van de Wnb¹⁸ houden wij bij onze besluiten rekening met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied. Ook nemen we regionale en lokale bijzonderheden mee in de overweging.

Wij zien geen aanleiding om de gevraagde ontheffing te weigeren op basis van art. 1.10, derde lid Wnb.

B1.7 Eindconclusie toetsing

De gevraagde ontheffing van de verbodsbepalingen voor de gierzwaluw en de huismus kan op basis van de wettelijke en beleidsmatige regels worden verleend. De gunstige staat van instandhouding van de betrokken soorten worden niet aangetast. Er is geen andere bevredigende oplossing voor handen waarbij minder effecten op de beschermde soorten optreden. Er is een wettelijk belang aanwezig om de negatieve effecten op de betrokken soorten te rechtvaardigen. We verbinden wel voorschriften aan de ontheffing.

B1.8 Zorgplicht blijft altijd gelden

Ongeacht wat in het besluit is weergegeven geldt altijd de zorgplicht, zoals deze is weergegeven in de Wnb¹⁹. De zorgplicht geldt voor alle in het wild levende dieren, planten en hun directe leefomgeving.

C Slotconclusie

Er zijn geen belemmeringen om de aangevraagde ontheffing in verband met de renovatie van woningen in de wijk Tichelwerk te Hengelo (woonblokken aan de Isaac Sweersstraat, Cornelis Evertsenstraat, Witte de Withstraat en Jan van Galenstraat) te verlenen. Om de bescherming van natuurwaarden zo goed mogelijk te borgen zijn aan de ontheffing voorschriften verbonden.

---

¹⁸ Wnb, art. 1.10, derde lid.

¹⁹ Art. 1.11, eerste en tweede lid

Bijlage 3. Onderzoeksmomenten

bezoekdatum	tijdstip	n-pers.	Doel	Weersomstandigheden
4-6-2017	19:00-22:00	2	Nestplaatsen	19°C, bewolkt, droog, windstil
6-6-2017	19:00-22:00	2	Nestplaatsen	15°C, half bewolkt, droog, windstil
7-6-2017	19:00-22:00	2	Nestplaatsen	15°C, half bewolkt, droog, wind 1-2 Bft
20-6-2017	19:00-22:00	2	Nestplaatsen	27°C, half bewolkt, droog, windstil
27-6-2017	19:00-22:00	2	Nestplaatsen	18°C, bewolkt, droog, windstil
3-7-2017	19:00-22:00	2	Nestplaatsen	24°C, bewolkt, droog, wind 1-2 bft
5-7-2017	19:00-22:00	2	Nestplaatsen	24°C, half bewolkt, droog, wind 1-2 bft
6-7-2017	19:00-22:00	2	Nestplaatsen	24°C, bewolkt, droog, windstil
8-7-2017	19:00-22:00	2	Nestplaatsen	24°C, bewolkt, droog, windstil

Bezoekschema gierzwaluwonderzoek in het plangebied.

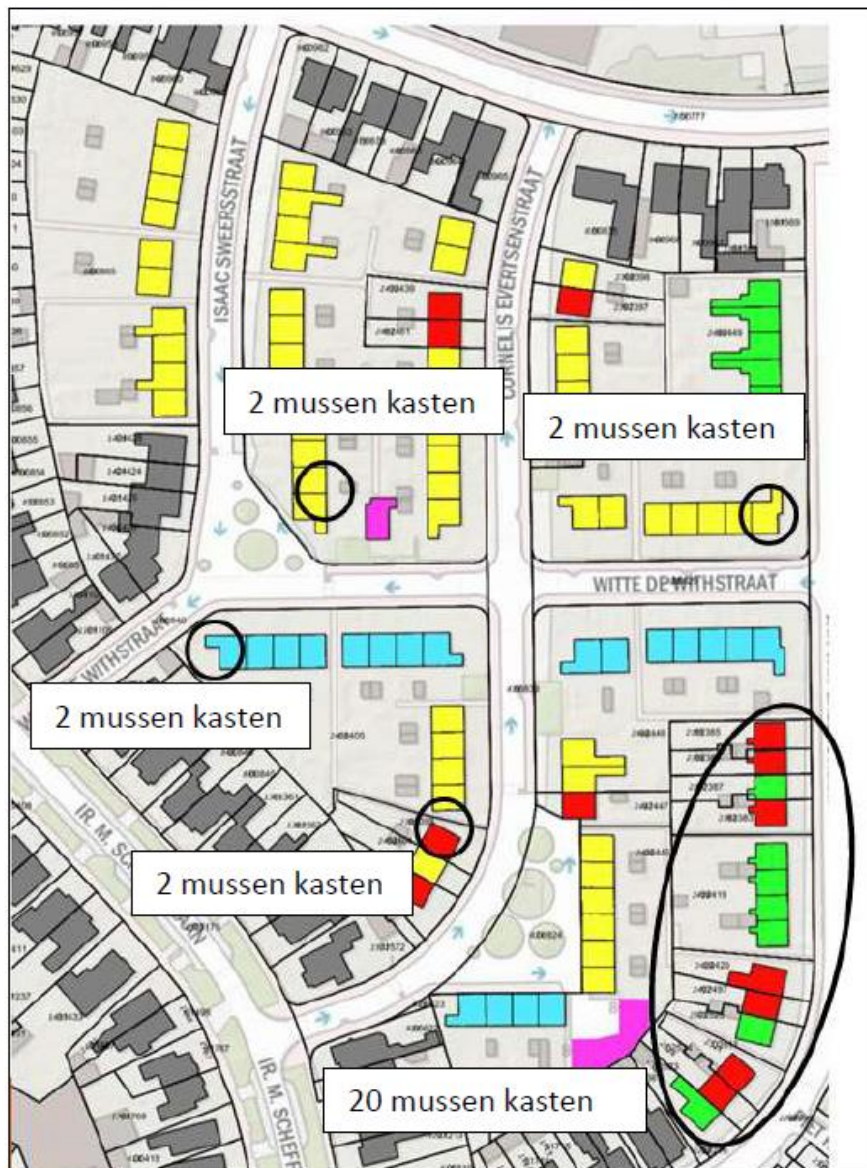
bezoekdatum	tijdstip	Doel	Weersomstandigheden
20-4-2017	9:00-12:00	Vaststellen bezette nesten	Bewolkt, 12°C, droog, wind 1-2 Bft
15-5-2017	9:00-11:50	Vaststellen bezette nesten	Half bewolkt, 20 °C, droog, wind: 1-2 Bft.

Bezoekschema huismuisonderzoek in het plangebied.

bezoekdatum	tijdstip	n-wrns	Doel	Weersomstandigheden
4-6-2017	21:00-23:30	2	Vaststellen zomer- en kraamkolonies	19°C, bewolkt, droog, windstil
6-6-2017	21:00-23:30	1	Vaststellen zomer- en kraamkolonies	15°C, half bewolkt, droog, windstil
7-6-2017	3:30-5:10	2	Vaststellen zomer- en kraamkolonies	12°C, half bewolkt, droog, windstil
20-6-2017	22:00-0:00	2	Vaststellen zomer- en kraamkolonies	27°C, half bewolkt, droog, windstil
21-6-2017	3:10-5:15	1	Vaststellen zomer- en kraamkolonies	15°C, beolkt, droog windstil
27-6-2017	21:30-23:30	2	Vaststellen zomer- en kraamkolonies	18°C, bewolkt, droog, windstil
28-6-2017	3:15-5:15	2	Vaststellen zomer- en kraamkolonies	13°C bewolkt, droog, windstil
3-7-2017	21:30-23:55	2	Vaststellen zomer- en kraamkolonies	24°C, bewolkt, droog, wind 1-2 bft
4-7-2017	3:15-5:15	2	Vaststellen zomer- en kraamkolonies	15°C, bewolkt, droog, wind 1-2 bft
16-8-2017	23:50-1:20	1	middernachtzwermen	19°C, onbewolkt, droog, windstil
5-9-2017	20:15-22:20	2	Paarverblijfplaatsen	19°C, half bewolkt, droog windstil
10-9-2017	20:30-23:00	1	Paarverblijfplaatsen	18°C, half bewolkt, droog, wind 2-3 Bft
15-9-2017	5:00-7:00	2	Paarverblijfplaatsen	10°C, half bewolkt, droog, windstil
5-10-2017	21:10-22:50	1	Paarverblijfplaatsen	15°C, half bewolkt, droog, wind 1-2 Bft

Bezoekschema vleermuisonderzoek in het plangebied.

Bijlage 4. Tijdelijke en permanente mitigatie huismus

Hangplek van tijdelijke huismussenkasten.

Locaties waar vogelvrijs wordt aangebracht onder de dakpannen.